

Sygn. akt *I ACa 552/19*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 czerwca 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia: Jerzy Geisler

Sędziowie: Mikołaj Tomaszewski

Ryszard Marchwicki (spr.)

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Sylwia Woźniak

po rozpoznaniu w dniu 15 czerwca 2020 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa *M. T., A. T.*

przeciwko (...) **spółce z ograniczoną odpowiedzialnością**

w P.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 21 lutego 2019 r. sygn. akt XII C 2101/18

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 w ten tylko sposób, że początkową datę płatności odsetek ustawowych za opóźnienie ustala:

a) od kwoty 20.000 zł od dnia 17 czerwca 2018 roku do dnia zapłaty;

b) od kwoty 79.913,61 zł od dnia 17 października 2018 roku do dnia zapłaty,

a w pozostałym zakresie powództwo o odsetki oddala;

II. dalej idącą apelację oddala;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powodów 4.050 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Mikołaj Tomaszewski Jerzy Geisler Ryszard Marchwicki

UZASADNIENIE

Powodowie M. T. i A. T. wnieśli o zasądzenie na ich rzecz od pozwanego (...) sp. z o.o. 20.000 zł. z ustawowymi odsetkami od 12 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Powyższa suma dotyczy odszkodowania związanego z koniecznością poniesienia nakładów akustycznych w budynku mieszkalnym posadowionym na nieruchomości powodów.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

Powodowie, po sporządzeniu przez biegłych sądowych opinii w niniejszej sprawie, pismem z 21 września 2018 roku (k. 460-461) rozszerzyli powództwo, wnosząc o zasądzenie na ich rzecz od pozwanego 99.913,61 zł. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 12 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty oraz kosztami procesu według norm przepisanych, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

Pozwany wniósł o oddalenie także rozszerzonego powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z 14 lutego 2019 roku:

1) zasądził od pozwanego na rzecz powodów 99.913,61 zł. wraz z:

- ustawowymi odsetkami od 98.924,36 zł. od 12 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty, przy czym od 1 stycznia 2016 roku odsetki w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie,

- ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 989,25 zł od 8 czerwca 2018 roku do dnia zapłaty,

2) w pozostałym zakresie oddalił powództwo,

3) całością kosztów procesu obciążył pozwanego i z tego tytułu:

a) zasądził od pozwanego na rzecz powodów 6.417,00 zł. z tytułu zwrotu kosztów procesu, w tym 2.400 zł. z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

b) nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu 3.996 zł. z tytułu opłaty od rozszerzonego powództwa,

c) ustalenie kosztów opinii biegłych, pomniejszonych o zaliczkę wpłaconą przez stronę powodową, pozostawił referendarzowi sądowemu celem wyliczenia oraz ściągnięcia od pozwanego.

Sąd Okręgowy ustalił, że L. P.-Ł. powstało w 1913 roku jako pruskie lotnisko wojskowe w Ł. pod P.. Przed I Wojną Światową, a także w czasie jej trwania, na lotnisku funkcjonowała szkoła pilotów, obserwatorów i mechaników, poza tym naprawiano samoloty i składowano sprzęt lotniczy. W latach 1931-1938 nastąpiła rozbudowa cywilnej części lotniska, port w Ł. stał się drugim po W.-O. lotniskiem w kraju. W 1987 roku powstało Przedsiębiorstwo Państwowe (...), które przejęło zarządzanie lotniskiem w Ł.. W 1993 roku przystąpiono do budowy nowego terminalu pasażerskiego, uruchomiono pierwsze połączenie zagraniczne do D.. W 1996 roku rozpoczęto rozbudowę i modernizację terminalu (przeprojektowanie całego obiektu, zmiana funkcjonalności pomieszczeń, połączenie hal przylotów i odlotów) oraz podpisano porozumienia w sprawie utworzenia spółki (...). W dniu 11 lipca 1997 roku utworzono spółkę (...), której udziałowcami są Przedsiębiorstwo Państwowe (...), Miasto P. oraz Skarb Państwa. W dniu 23 września 1997 roku otwarto zmodernizowany dworzec lotniczy, którego powierzchnia użytkowa zwiększyła się do 2.400 m². Dzięki temu możliwe stało się odprawienie 100.000-200.000 pasażerów rocznie. W 2000 roku rozpoczęto prace przy budowie terminalu pasażerskiego, przystąpiono do modernizacji i rozbudowy płyty postojowej samolotów, uruchomiono połączenia do B. i zawarto porozumienia o współpracy z F. A.. W 2001 roku oddano do użytku dwa nowoczesne terminale: pasażerski i

cargo oraz nową płytę postojową. W 2002 roku uruchomiono połączenia do W. i F.. W 2003 roku uruchomiono połączenia do: K./B., W., M., L., oddano do użytkowania zmodernizowany terminal GA. W 2004 roku uruchomiono połączenia do B. i M.. W latach 2005-2007 uruchomiono kolejne połączenia do: L. L., L. S., D., L., S., B.-G., B., D., (...), L. G., E., P.-B., R.-C., K.. W 2008 roku przystąpiono do rozbudowy terminalu pasażerskiego i dostosowano infrastrukturę do obsługi ruchu w strefie S..

28 lutego 2011 roku (...) Dyrektor Ochrony Środowiska w P. wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia „Rozbudowa i modernizacja (...)”. W kwietniu 2011 roku rozpoczęto rozbudowę terminalu pasażerskiego – projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. W czerwcu 2011 roku rozpoczęto rozbudowę płaszczyzn lotniskowych – projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. W maju 2012 roku odbyły się uroczyste inauguracyjne otwarcie rozbudowanego terminalu pasażerskiego – strefy przylotów i przyszłej hali odpraw. W lipcu 2012 roku rozpoczęto kontynuację rozbudowy terminalu pasażerskiego – początek prac przy budowie nowej sortowni bagażu oraz rozbudowie strefy odlotów. W 2000 roku z (...) skorzystało 227.847 pasażerów, przy liczbie 13.225 operacji lotniczych. W 2008 roku z (...) skorzystało już 1.274.679 pasażerów, a operacji lotniczych odnotowano 23.609. W 2012 roku z (...) skorzystało 1.595.221 pasażerów i odbyło się 25.261 operacji lotniczych.

Lotnisko cywilne P.-Ł. jest własnością pozwanej spółki (...) Sp. z o.o. w P..

30 stycznia 2012 roku Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr XVIII/302/12 w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P.-Ł. w P.. Uchwała utworzyła obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska P.-Ł. w P., którego zarządcą jest (...) Sp. z o.o. Uchwała wyznaczyła zewnętrzną granicę obszaru ograniczonego użytkowania na podstawie: 1) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 55 dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; 2) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy LAeqN = 45 dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; 3) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 50 dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; 4) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy LAeqN = 40 dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska. W obszarze ograniczonego użytkowania wyodrębniono dwie strefy: 1) zewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca granicą obszaru ograniczonego użytkowania, a od wewnątrz linia będąca obwiednią izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 60 dB oraz dla nocy LAeqN = 50 dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych oraz izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 55 dB oraz dla nocy LAeqN = 45 dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; 2) wewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca obwiednią, o której mowa w pkt 1, a od wewnątrz linia biegnąca wzdłuż granicy lotniska.

W uchwale wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków położonych w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania w postaci obowiązku zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. W uchwale wskazano, że przez odpowiednią izolacyjność akustyczną przegród budowlanych należy rozumieć izolacyjność akustyczną określoną zgodnie z Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej z uwzględnieniem poziomu hałasu powodowanego przez starty, lądowania, przeloty statków powietrznych, operacje naziemne i inne źródła hałasu związane z funkcjonowaniem lotniska, przy zapewnieniu wymaganej wymiany powietrza w pomieszczeniu, a także wymaganej izolacyjności cieplnej. Wskazano również, że przez właściwy klimat akustyczny w budynkach rozumie się poziom dźwięku zgodny z obowiązującymi Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej.

Powyższa uchwała weszła w życie 28 lutego 2012 roku.

Powodowie M. T. i A. T. są właścicielami na zasadzie wspólności majątkowej małżeńskiej – nieruchomości położonej w P. przy ul. (...), stanowiącej działkę nr (...) o powierzchni (...)⁽¹⁾, zabudowanej budynkiem mieszkalnym o powierzchni zabudowy ok. 200 m⁽²⁾. Przedmiotową nieruchomość nabyli (...) na podstawie umowy sprzedaży.

Zgodnie z załącznikami nr 6b i 7b do uchwały nr XVIII/302/12 nieruchomość powodów znajduje się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska P.-Ł. w P..

Na dzień wejścia w życie powołanej wyżej uchwały Sejmiku Województwa (...), przedmiotowa nieruchomość zabudowana była budynkiem mieszkalnym parterowym, jednorodinnym w zabudowie wolnostojącej z użytkowym poddaszem. Wybudowano go w technologii tradycyjnej – murowanej. Zastosowano ściany murowane z bloczków (...) o grubości 24 cm ocieplone styropianem o grubości 12 cm. Dach pokryto dachówką ceramiczną, ocieplono wełną mineralną o grubości 18 cm. Zastosowano okna PCV, z szybą standardową 4/16/4 – okna połaciowe drewniane firmy (...) (por. szczegółową charakterystykę materiałów budowlanych, z których wykonano budynek, Tabela nr 6 zawarta w opinii biegłego W. P. (1), k. 292).

Budynek posadowiony na nieruchomości powodów nie spełnia wymogów Polskiej Normy PN-B- (...) -3:1999 „Akustyka budowlana. Ochrona przed hałasem w budynkach” z zakresu izolacyjności akustycznej (Tabela 26 zawarta w opinii biegłego W. P., k. 305-306), dla stanu izolacyjności akustycznej określonej po utworzeniu (...), dla wartości poziomu miarodajnego wyznaczonego dla 2015 roku. Spełniał zaś wymogi tej normy (Tabela 27 opinii, k. 306) dla stanu izolacyjności akustycznej określonej przed utworzeniem (...).

Budynek ten nie spełnia przy tym wymogów Polskiej Normy PN-B- (...) -3:2015-10 „Akustyka budowlana. Ochrona przed hałasem w budynkach – Część 3: Wymagania dotyczące izolacyjności akustycznej przegród w budynkach i elementów budowlanych” z zakresu izolacyjności akustycznej (Tabela 28 opinii biegłego, k. 307), dla stanu izolacyjności akustycznej określonej po utworzeniu (...), dla wartości poziomu miarodajnego wyznaczonego dla stanu na 2034 rok.

Wobec powyższego, zalecana jest wymiana okien i nawiewników ściennych w pomieszczeniach chronionych, tj. pokoju dziennym, jadalni, holu, kuchni na parterze oraz w pokojach na poddaszu (Tabela nr 28 opinii biegłego, k. 307; Tabela nr 1 opinii uzupełniającej, k. 424).

W celu dostosowania budynku mieszkalnego powodów do obowiązujących norm izolacyjności akustycznej należy wykonać następujące nakłady: wymiana okien, wentylacji nawiewno-wyciągowej oraz roboty przygotowawcze i wykończeniowe (zgodnie z szczegółowym przedmiarem robót zawartym w opinii biegłego Z. B., k. 330-332).

Zaproponowany system wentylacji mechanicznej nawiewno-wywiewnej zrównoważonej nie stanowi przy tym podwyższenia standardu budynku, a jedynie pozwoli spełnić wytyczne rozporządzenia Ministra Infrastruktury dotyczącego warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie oraz powiązaniem Polskim Normom, po zastosowaniu w budynku okien o podwyższonej izolacyjności akustycznej. Ewentualny brak lub niesprawnie działająca wentylacja sprawia, że obiekt ten nie nadaje się do użytkowania zgodnie z przepisami Prawa budowlanego.

Koszt wskazanych nakładów wyniesie według cen aktualnych łącznie 99.913,61 zł. brutto, a według cen z grudnia 2013 roku 98.924,36 zł. brutto. Ceny poszczególnych robót określono przy tym w przedmiarze w podejściu kosztowym, metodą odtworzeniową techniką szczegółową w oparciu o średnie ceny czynników produkcji budowlanej, publikowane przez (...) Serwis (...) oraz (...) Ośrodek (...) sp. z o.o. w W. dla I kwartału 2018 roku według poszczególnych Katalogów Nakładów Rzeczowych.

Pismem z 27 listopada 2013 roku powodowie wezwali pozwany (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. do zapłaty w terminie do 11 grudnia 2013 roku odszkodowania m.in. w związku z nakładami koniecznymi dla zapewnienia odpowiedniego klimatu

akustycznego w kwocie 150.000 zł. Zaznaczyli, że w określonym terminie możliwe jest przeprowadzenie weryfikacji żądanej kwoty poprzez dokonanie oględzin nieruchomości.

W związku z brakiem odpowiedzi pozwanego, pismem z 19 grudnia 2013 roku powodowie zezwiali go do próby ugodowej w sprawie o zapłatę odszkodowania w związku z utworzeniem (...).

W piśmie z 16 stycznia 2014 roku pozwany poinformował powodów, że przewiduje możliwość wypłaty dobrowolnego odszkodowania na modernizację akustyczną nieruchomości w ramach procedury koncyliacyjnej.

Pismem z 6 lutego 2014 roku pozwany poinformował powodów, że nie jest zainteresowany zawarciem ugody na warunkach zaproponowanych w zezwaniu. Podczas posiedzenia Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z 10 kwietnia 2014 r., sygn. akt IX Co 1184/13, Przewodniczący stwierdził, że nie doszło pomiędzy stronami do ugody.

Dokonując oceny prawnej roszczenia Sąd Okręgowy stwierdził, że powództwo niemal w całości zasługiwało na uwzględnienie (oddaleniu podlegało, choć w niewielkim zakresie, roszczenie odsetkowe).

Podstawą prawną dochodzonego pozwem roszczenia jest przepis art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, zgodnie z którym, jeżeli w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe lub istotnie ograniczone, właściciel nieruchomości może żądać wykupienia nieruchomości lub jej części. Zgodnie z ust. 2 powołanego przepisu, w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości jej właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę; szkoda obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości.

Sąd zwrócił uwagę, że skutki ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania zostały w powołanej ustawie uregulowane kompleksowo, za czym przemawia językowa wykładnia wskazanego przepisu. Literalne brzmienie art. 129 ust. 2 p.o.ś. nie daje podstaw do dokonania rozróżnienia na poszczególne rodzaje ograniczeń sposobu korzystania z nieruchomości. Skoro zgodnie z art. 129 ust. 2 w zw. z art. 135 i art. 136 p.o.ś. odszkodowanie przysługuje właścicielowi (użytkownikowi wieczystemu) w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z jego nieruchomości, to rozumieć przez to należy ograniczenie korzystania z nieruchomości lub jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem, a więc określony przy zastosowaniu art. 140 k.c. Jak już wskazywano – jeśli właściciel nieruchomości został ograniczony w sposobie korzystania ze swojej nieruchomości w dotychczasowy sposób na skutek utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania, ale to ograniczenie nie ma charakteru istotnego (bo korzystanie z nieruchomości jest możliwe) – to właściciel może domagać się odszkodowania z tytułu zmniejszenia wartości nieruchomości (art. 129 ust. 2 w zw. z art. 136 p.o.ś.). Ograniczenie takie może polegać na nałożeniu na właściciela nieruchomości (użytkownika wieczystego) obowiązku znoszenia hałasu przekraczającego poziom dopuszczalny przez obowiązujące prawo, a więc obowiązek znoszenia immisji przekraczających przeciętną miarę.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że 30 stycznia 2012 roku Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr XVIII/302/12 w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P.-Ł. w P.. Obszar ograniczonego użytkowania podzielony został na dwie strefy: wewnętrzną i zewnętrzną, w zależności od odległości od lotniska P. - Ł. i poziomu natężenia hałasu w danej strefie, a nieruchomość objęta postępowaniem została zakwalifikowana do strefy wewnętrznej.

Dalej Sąd I instancji stwierdził, że powodowie zgłosili pozwanemu roszczenie przed upływem terminu zawitego liczonego od daty wejścia w życie ww. uchwały. Dokonali bowiem tego pismem z 27 listopada 2013 roku. Co prawda w aktach brak jest dowodu doręczenia tego pisma, jednak pozwany okoliczności tej nie kwestionował, nadto w piśmie z 16 stycznia 2014 roku zaproponował wypłatę dobrowolnego odszkodowania.

Następnie, odnosząc się do zarzutów pozwanego, jakoby nie można było domagać się zwrotu nakładów, jeżeli nie zostały przez powodów poniesione, Sąd Okręgowy wskazał, że wykładnia językowa art. 136 ust 3 p.o.ś. nie prowadzi do wniosku, że tylko w przypadku poniesienia przedmiotowych nakładów można żądać ich zwrotu. Ustawodawca użył

określenia „także koszty poniesione”, co mogłoby wskazywać na koszty już wydatkowane w celu wypełnienia wymagań technicznych w (...). Jednak odwołanie do art. 129 ust. 2 p.o.ś. oraz słowo „także” wskazują, że jest to tylko jedna ze szkód, które podlegają naprawieniu na podstawie art. 129 ust. 2 p.o.ś.

Przy dokonywaniu wykładni wskazanego przepisu należy wziąć pod uwagę to, że celem uregulowań art. 129 i art. 136 p.o.ś. jest ułatwienie osobom poszkodowanym w wyniku wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania dochodzenia roszczeń odszkodowawczych. Zatem należy przyjąć, że wskazanie na koszty poniesione w celu wypełnienia wymagań technicznych przez istniejące budynki miało wyeliminować spory co do objęcia tych kosztów obowiązkiem naprawienia szkody. Ustęp 3 art.136 p.o.ś. został wprowadzony z dniem 28 lipca 2005 roku, a więc już w czasie, kiedy obowiązywało rozporządzenie wojewody z 2003 roku o wprowadzenia (...). Jako element szkody uznano „także koszty poniesione”, a nie „wyłącznie koszty już poniesione”, przepisu art. 136 ust 3 p.o.ś. nie można traktować zatem jako zawężającego zakres odszkodowania wskazany w art. 129 ust. 2 p.o.ś. Ten zaś mówi jedynie ogólnie o obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości (por: wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 10 kwietnia 2008 roku w sprawie IA Ca 2/08). Obowiązek naprawienia szkody przez wypłatę odpowiedniej sumy pieniężnej powstaje z chwilą wyrządzenia szkody i nie jest uzależniony od tego, czy poszkodowany dokonał naprawy rzeczy i czy w ogóle zamierza ją naprawić. Odszkodowanie ma wyrównać bowiem uszczerbek majątkowy powstały w wyniku zdarzenia wyrządzającego szkodę, istniejący od chwili wyrządzenia szkody do czasu, gdy zobowiązany wypłaci poszkodowanemu sumę pieniężną odpowiadającą szkodzie ustalonej w sposób przewidziany prawem (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 15 listopada 2001 roku w sprawie III CZP 68/01).

W przedmiotowej sprawie brak jest podstaw do uznania, że wolą ustawodawcy było ograniczenie praw właścicieli nieruchomości i wprowadzenie wyjątku od przedstawionej ogólnej zasady, tym bardziej, że ustawa Prawo ochrony środowiska miała ułatwić naprawienie szkód, a nie stwarzać dodatkowe bariery w uzyskaniu odszkodowania. Gdyby przyjąć odmienne rozumowanie, oznaczałoby to nieuzasadnione uprzywilejowanie tych właścicieli nieruchomości, których sytuacja majątkowa umożliwia dokonanie nakładów w okresie dwóch lat od wejścia w życie rozporządzenia wojewody, którego upływ jako terminu zawitego powoduje wygaśnięcie roszczeń. Powyższe dyskryminowałoby tych właścicieli, którzy ze względu na sytuację majątkową nie są w stanie dokonać stosownych nakładów.

Sąd zaznaczył, że szkoda w majątku powodów przejawiająca się w konieczności poniesienia nakładów rewitalizacyjnych powstała już w dacie wejścia w życie Rozporządzenia Wojewody (...) z 17 grudnia 2003 roku, czyli 1 stycznia 2004 roku, a następnie Rozporządzenia Wojewody (...) z 31 grudnia 2007 roku, które zmieniało pierwsze rozporządzenie. Zgodnie z Rozporządzeniem Wojewody (...) z 17 grudnia 2003 roku, w strefie C obowiązywał zakaz tworzenia nowych terenów zabudowy mieszkaniowej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, zakaz budowy szpitali, domów opieki i budynków związanych ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, takich jak szkoły, przedszkola, internaty, domy dziecka itp., zakaz tworzenia obszarów A ochrony uzdrowskiej. Zgodnie z załącznikiem nr 3 do ww. Rozporządzenia w strefie tej konieczne jest zapewnienie właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. Natomiast zgodnie z Rozporządzeniem Wojewody (...) z 2007 roku w strefie II dopuszczono zabudowę mieszkaniową pod warunkiem zapewnienia odpowiedniej ochrony akustycznej mieszkańców. Sąd dodał, że kryteria poprawności klimatu akustycznego wewnątrz pomieszczeń określa norma PN-87/B- (...) „Akustyka budowlana. Ochrona przed hałasem pomieszczeń w budynkach. Dopuszczalne wartości poziomu dźwięku w pomieszczeniach”. Zgodnie z ww. normą, dopuszczalny równoważony poziom dźwięku A w pomieszczeniach mieszkalnych wynosi w dzień 40 dB i w nocy 30 dB, w kuchni i pomieszczeniach sanitarnych wynosi w dzień 45 dB, w nocy – 40 dB. Dopuszczalny poziom hałasu wyrażony długotrwałym, średnim poziomem dźwięku A spowodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych dla budownictwa jednorodzinnego wynosi w dzień 60 dB i w nocy 55 dB. Natomiast polska norma PN-B-02151-3:1999 normuje wymaganą izolacyjność akustyczną przegród budowlanych.

Z opinii biegłych wynika, że gdyby przed wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania środowisko zewnętrzne w otoczeniu budynku powodów nie było poddane ponadnormatywnemu oddziaływaniu hałasów lotniczych, dopuszczonemu w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania, wymagania dotyczące

poziomu hałasów zewnętrznych przenikających do budynku powodów oraz własności dźwiękoizolacyjnych przegród zewnętrznych byłyby spełnione. Analiza wpływu hałasów związanych z funkcjonowaniem lotniska na klimat akustyczny budynku powodów wskazuje, że dla zadeklarowanej aktywności lotniska, warunki akustyczne nie spełniają wymagań normy w większości pomieszczeń chronionych. W związku z powyższym powodowie muszą ponieść nakłady w wysokości 99.913,61 zł.

O odsetkach ustawowych od zasądzonej należności głównej Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. oraz art. 455 k.c.

Z załączonych do pozwu dokumentów wynika, że powodowie wezwali pozwanego do zapłaty odszkodowania w piśmie z 27 listopada 2013 roku, wyznaczając w tym celu termin do 11 grudnia 2013 roku. Co prawda nie przedstawiono dowodu doręczenia tego pisma, ale okoliczności tej pozwany nie kwestionował. Wobec tego, po upływie wskazanego terminu, a więc od 12 grudnia 2013 roku pozwany jest zobowiązany do świadczenia odsetkowego co do kwoty wskazanej w wezwaniu, odnoszącej się do kosztu rewitalizacji akustycznej (150.000 zł.).

Ponadto, Sąd powołując art. 363 § 2 k.c., wskazał, że odsetki ustawowe gwarantują wierzycielowi waloryzację spadku siły nabywczej pieniądza, a na wysokość ustalanych odsetek ustawowych ma przede wszystkim wpływ to, że mają one pełnić także funkcję stymulującą dłużnika do spełnienia świadczenia pieniężnego. W ocenie Sądu, zasądzenie odsetek od dnia wyrokowania mogłoby mieć swoje uzasadnienie wówczas, gdyby między datą wymagalności świadczenia a datą wyrokowania wystąpiła znaczna zmiana wartości spadku (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 28 listopada 2012 roku w sprawie IA Ca 932/12, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 28 maja 2013 roku w sprawie IA Ca 412/13). Tego rodzaju uwarunkowania ekonomiczne wystąpiły, choć w niewielkim zakresie, w realiach rozpoznawanej sprawy. Poziom cen materiałów budowlanych wzrósł bowiem od grudnia 2013 roku, co wynika z opinii biegłego Z. B. (k. 335-336). Skoro zatem w grudniu 2013 roku koszt rewitalizacji akustycznej wyniósłby 98.924,36 zł. brutto Sąd zasądził od tejże kwoty odsetki ustawowe od daty ustalonej na podstawie terminu wskazanego w ww. wezwaniu do zapłaty (przy czym od 1 stycznia 2016 roku w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie). Natomiast od pozostałej kwoty, stanowiącej różnicę pomiędzy cenami aktualnymi, a tymi z grudnia 2013 roku odsetki należały się po doręczeniu pełnomocnikowi pozwanego odpisu opinii biegłego Z. B., które nastąpiło 7 czerwca 2018 roku (k. 383).

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 zdanie drugie k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 zdanie drugie k.p.c., uznając, że powodowie ulegli tylko co do nieznaczącej części swego żądania.

Na poniesione przez niech koszty złożyły się: uiszczona opłata od pozwu (1.000 zł, k. 125), zaliczka na poczet opinii biegłych (3.000 zł) oraz wynagrodzenie pełnomocnika w stawce ustalonej na podstawie § 2 ust. 1 i § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie

Pozwany port lotniczy apelacją zaskarżył wyrok w części, tj. w pkt 1 i 3, zarzucając:

1.naruszenie przepisów prawa materialnego tj.:

1.1. art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 799 ze zm., dalej jako „p.o.ś.”) w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że odszkodowanie z tytułu poniesionych wydatków na rewitalizację akustyczną, należne jest bez względu na to, czy strona powodowa w rzeczywistości poniosła koszty rewitalizacji akustycznej swojej nieruchomości, podczas gdy wykładnia tychże przepisów prowadzi do wniosku, iż aby móc skutecznie dochodzić odszkodowania konieczne jest faktyczne poniesienie wydatków na rewitalizację akustyczną;

1.2. art. 361 § 2 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że naprawieniu podlega szkoda, która jeszcze nie powstała, tak jak w niniejszej sprawie, w której nie doszło jeszcze do utraty składników majątkowych, czyli do poniesienia przez powodów nieplanowanych (niezgodnych z ich wolą) wydatków;

1.3. art. 129 ust. 2 p.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że przepisy te określają dwie odrębne szkody w majątku powodów, podczas gdy już wprost z treści tych przepisów wynika, że są to tylko różne postaci tej samej szkody;

1.4. art. 129 ust. 2 p.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. poprzez ich błędną wykładnię i nieuwzględnienie zjawiska rekurencji, co w efekcie doprowadziło do zawyżenia sumy odszkodowania należnego stronie powodowej;

1.5. art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. oraz art. 363 § 2 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że roszczenie o zapłatę odszkodowania stało się wymagalne z chwilą upływu terminu określonego w wezwaniu do zapłaty, podczas gdy, skoro odszkodowanie zostało obliczone według cen aktualnych, tj. cen z daty jego ustalania (orzekania), stało się ono wymagalne dopiero z datą wyrokowania i najwcześniej od tej daty dłużnik (pозwany) pozostaje w opóźnieniu uzasadniającym zapłatę odsetek.

2. naruszenie przepisów postępowania ti.:

2.1. art. 227 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. poprzez przyjęcie przez Sąd I Instancji, że wystąpienie szkody dochodzonej na gruncie art. 129 ust. 2 p.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. oraz rozmiar takiej szkody zostały w niniejszej sprawie udowodnione przez powodów, pomimo iż powyższe okoliczności nie zostały udowodnione, w szczególności nie zostały udowodnione ze względu na wadliwość przedstawionej w sprawie opinii łącznej biegłych;

2.2. art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez oparcie się przy rozstrzyganiu sprawy na dowodzie z opinii biegłych zawierającej zasadnicze błędy metodologiczne, które uniemożliwiają potraktowanie jej jako rzetelnego środka dowodowego, mającego za zadanie wyjaśnienie okoliczności wymagających wiadomości specjalnych;

2.3. art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez oparcie się w skarżonym wyroku na treści opinii przedstawionej w niniejszej sprawie, a przygotowanej przez biegłych nie mających dostępu do dziennika budowy, pełnej dokumentacji projektowej i powykonawczej, a także decyzji o pozwoleniu na budowę wraz z dokumentacją udowadniającą stan nieruchomości na datę 28 lutego 2012 roku, które to dokumenty są konieczne dla rzetelnego określenia stanu faktycznego (w tym technicznego) nieruchomości powodów;

2.4. art. 217 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c., poprzez nieuwzględnienie wniosku dowodowego strony pozwanej o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego z dziedziny akustyki oraz budownictwa, w sytuacji gdy strona pozwana w toku postępowania podnosiła szereg merytorycznych zarzutów do opinii biegłych W. P. (1) i Z. B., a wnioskowane dowody miały istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy;

2.5. art. 217 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c., poprzez całkowite pominięcie zastrzeżeń pozwanego względem przedstawionej w sprawie opinii biegłych oraz pominięcie wniosków dowodowych zmierzających do wykazania wadliwości metodologicznej oraz merytorycznej przedmiotowej opinii, czym Sąd I Instancji doprowadził do faktycznego pozbawienia strony pozwanej możliwości obrony jej praw;

2.6. art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c., poprzez niedostateczne wyjaśnienie w uzasadnieniu wyroku przyczyn, ze względu na które Sąd nie przychylił się do wniosków strony pozwanej o powołanie innego biegłego z dziedziny akustyki i budownictwa;

2.7. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak odniesienia się do formułowanych w piśmie procesowym strony pozwanej z 16 lipca 2018 roku zarzutów do opinii biegłych W. P. (1) i Z. B. w sposób pozwalający na przeprowadzenie kontroli instancyjnej rozumowania Sądu Okręgowego w tym zakresie.

Apelujący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa w zaskarżonym zakresie, jak również zasądzenie od strony powodowej na rzecz strony pozwanej zwrotu kosztów procesu w I instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz o zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Z ostrożności procesowej, tj. w razie nieuwzględnienia powyższych wniosków skarżący wniósł o: uchylenie, na zasadzie art. 386 § 4 k.p.c., wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I Instancji a także pozostawienie Sądowi I Instancji rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego, w tym kosztach zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie jedynie w części dotyczącej roszczenia o odsetki, w pozostałym zakresie podlegała oddaleniu.

W pierwszej kolejności za bezzasadny uznać należało zarzut obrazy art. 328 § 2 k.p.c. Zarzut taki może okazać się zasadny tylko wówczas, gdy z powodu braku w uzasadnieniu elementów wymienionych w art. 328 § 2 k.p.c. zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli apelacyjnej, czyli gdy treść uzasadnienia orzeczenia Sądu I instancji uniemożliwia całkowicie dokonanie toku wyводу, który doprowadził do jego wydania (tak w wyroku SN z 4 marca 2006 roku, w sprawie II PK.210/08).

Tymczasem uzasadnienie Sądu I instancji spełnia wymagania jakie stawia się w art. 328 § 2 k.p.c. w zakresie wyjaśnienia podstawy faktycznej wyroku, polegające na wskazaniu ustalonych faktów oraz dowodów, na których oparł swe rozstrzygnięcie, odnosząc się jednocześnie do stanowiska przedstawionego przez strony. Tym samym spełniony został obowiązek wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku.

Sąd odwoławczy podzielił ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji, przyjmując je za własne. Wbrew zarzutom apelującej ustaleń tych Sąd Okręgowy dokonał bez obrazy art. 233 § 1 k.p.c. - w oparciu o wszechstronnie przeanalizowany, oceniony zgodnie z zasadami wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego materiał dowodowy, a w każdym razie skarżąca nie wykazała by tak ujęte kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów zostały przez Sąd ten naruszone, prowadząc do ustaleń niezgodnych z materiałem dowodowym.

Niezasadny był zarzut naruszenia art. 278 k.p.c. Nie ulega wątpliwości i nie wymaga szerszego uzasadnienia fakt konieczności oparcia się przez sąd przy rozstrzygnięciu sporu na specjalistycznych danych dotyczących wartości nieruchomości znajdujących się w obszarze ograniczonego użytkowania i poza nim. Sąd z braku wiadomości specjalnych, nie jest uprawniony do dokonywania odpowiednich ustaleń bez zasięgnięcia opinii biegłego, toteż właściwym środkiem dowodowym służącym wyjaśnieniu tych okoliczności mógł być dowód z opinii biegłego. Dowód taki został przeprowadzony przez Sąd Okręgowy i uwzględniony przy dokonaniu ustaleń faktycznych. Sąd ten wskazał szereg argumentów, które zdecydowały o uznaniu opinii sporządzonych przez biegłych W. P. (1) i Z. B. za przydatne w sprawie. Kierując się uwagami zgłoszonymi przez stronę pozwaną do opinii pisemnej, Sąd słuchając biegłych na rozprawie szczegółowo wyjaśnił zasadność zastrzeżeń. Omówił te kwestię wyczerpująco w uzasadnieniu wyroku uznając, że zgłoszone uwagi nie podważyły pozytywnej oceny nadanej tym dokumentom.

W apelacji podniesiono zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. przez odmowę sporządzenia opinii przez innych biegłych. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, nie było podstaw do uwzględnienia wniosku pozwanego o przeprowadzenie dowodu z kolejnej opinii biegłych. Specyfika oceny dowodu z opinii biegłych wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, w istocie tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej. Odwołanie się przez sąd do tych kryteriów oceny stanowi więc należyte i wystarczające uzasadnienie przyczyn uznania opinii biegłych za przekonujące /por. wyrok SN z 7 kwietnia 2005 roku w sprawie IICK 572/04, Lex nr 151656/. Stąd dezaprobatą

strony pozwanej dla wniosków biegłych – niekorzystnych z punktu widzenia jego interesów w sprawie- nie mogła stanowić podstawy prowadzenia dalszego postępowania dowodowego. Granicę obowiązku prowadzenia przez sąd postępowania dowodowego wyznacza ocena tego, czy dostatecznie wyjaśniono sporne okoliczności sprawy, zaś okoliczność, że opinia nie ma treści odpowiadającej stronie nie stanowi wystarczającego uzasadnienia dla przeprowadzenia kolejnego dowodu z opinii biegłych /por. post. SN 3 września 2008 roku w sprawie IUK 91/08, Lex nr 785520 /.

W związku z powyższym, fragmentaryczna analiza wniosków opinii biegłych, zawarta w apelacji, na podstawie której pozwana sformułowała zarzuty wobec opinii, nie mogła prowadzić do weryfikacji rozstrzygnięcia.

Sąd II instancji po szczegółowym zapoznaniu się z treścią opinii biegłych sądowych podzielił stanowisko Sądu I instancji, że są one przekonujące, logiczne i rzetelne. Ich treść nie nasuwa wątpliwości, które uzasadniałyby prowadzenie dowodu z opinii innego biegłego sądowego.

Z tych też przyczyn nie uwzględniono wniosków apelacji o przeprowadzenie dowodu z opinii kolejnego biegłego sądowego.

Wobec uznania za bezzasadne wszystkich zarzutów apelacyjnych dotyczących prawa procesowego przejść należy do zarzutów dotyczących się podstawy materialnej rozstrzygnięcia. Zarzut naruszenia art. 129 ust.2 ustawy z 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska /dalej uoś/ rzez błędną jego wykładnię nie zasługiwał na uwzględnienie.

Podkreślić należało, że zarzut naruszenia art. 129 ust. 2 poś poprzez zasądzenie na rzecz powodów kosztów rewitalizacji akustycznej w sytuacji, gdy powodowie nie wykazali, iż sposób korzystania przez nich z nieruchomości w związku z wejściem w życie (...) doznał jakiegokolwiek uszczerbku w istocie dotyczy kwestii, które zostały już rozstrzygnięte prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego Poznań Grunwald i J. w P. z 13 lipca 2017 roku w sprawie IX C 3141/15. Okoliczność, iż zasądzone nim zostało roszczenie o odszkodowanie w związku ze spadkiem wartości nieruchomości jest w tym przypadku drugorzędna.

W takiej sytuacji stwierdzić należało, że nie można podzielić stanowiska pozwanej o braku związku przyczynowego pomiędzy utworzeniem o.o.u. i ograniczeniami powodów w korzystaniu z nieruchomości wynikającymi z hałasu a koniecznością poniesienia – w tym przypadku - kosztów rewitalizacji akustycznej nieruchomości położonej w o.o.u. Szkada w tym wypadku jest niewątpliwa co wynika jednoznacznie z ustaleń sądu poczynionych na podstawie opinii biegłych. Wprowadzenie ochrony zagwarantowanej ustawą o ochronie środowiska nie zmniejszyło uciążliwości spowodowanej sąsiedztwem lotniska lecz umożliwiło dochodzenie roszczeń, mających zrekompensować użytkownikom nieruchomości znoszenie ponad normatywnego hałasu. Działalność lotniska, mimo przekroczenia standardów ochrony środowiska została ze względów społecznych zaaprobowana przez ustawodawcę w zamian za możliwość pieniężnej rekompensaty dla osób nie mogących się sprzeciwić tej działalności. Obowiązek dostarczenia tej rekompensaty spoczywa na podmiocie korzystającym z lotniska. Nieusuwalne lecz z uzasadnionych względów konieczne przekroczenie standardów ochrony środowiska wymaga bowiem legalizacji odpowiednim aktem prawa miejscowego. Twierdzenie pozwanej, że hałas wokół lotniska występował już wcześniej i powodowie powinni fakt ten uwzględnić dochodząc swoich roszczeń nie podważa uprawnień do odszkodowania z tytułu wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania.

Odnosząc się do argumentacji skarżącej Sąd II instancji za zasadne uznał również odwołać się do uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z 24 listopada 2016 roku w sprawie II CSK 100/16, wydanego w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej pozwanej w innej, analogicznej sprawie o odszkodowanie od PL ławica.

Sąd Najwyższy wskazał, że w samej treści art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. odszkodowanie łączy się „z ograniczeniem korzystania z nieruchomości”, a nie z utratą możliwości dochodzenia roszczenia o zaprzestanie negatywnego oddziaływania na nieruchomość. Oficjalne potwierdzenie takiego ograniczenia korzystania z nieruchomości następuje w drodze uchwały właściwego sejmiku o ustanowieniu strefy tego ograniczenia. Mając to na uwadze, Sąd Najwyższy w postanowieniu z 24 lutego 2010 roku w sprawie III CZP 129/08, nie publ. wskazał na dalsze negatywne konsekwencje ustanowienia

(...) dla właścicieli nieruchomości. Na skutek wejścia tego aktu w życie, dochodzi do zawężenia granic prawa własności. Od tej daty właściciel musi bowiem znosić dopuszczalne na tym obszarze podwyższone normatywnie immisje hałasu, bez możliwości żądania ich zaniechania, co, rzecz jasna, wpływa również na obniżenie wartości nieruchomości. Stanowisko takie można uznać z utrwalone w judykaturze Sądu Najwyższego (por. wyroki z 6 maja 2010 roku w sprawie II CSK 602/10, z 25 maja 2012 roku w sprawie I CSK 509/11, czy z 21 sierpnia 2013 roku w sprawie II CSK 578/12).

Bezzasadny okazał się także zarzut naruszenia art. 136 ust. 3 w zw. z art. 129 ust. 2 poś poprzez wadliwą wykładnię polegającą na przyjęciu, iż odszkodowanie z tytułu nakładów na zapewnienie nieruchomości powodów należnego komfortu akustycznego należy jest także w sytuacji, gdy te nakłady nie zostały jeszcze poniesione.

Zgodnie z dyspozycją art. 136 ust. 3 u.p.o.ś. w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkoda, o której mowa w art. 129 ust. 2, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie. Wysokość tej szkody – nakładów koniecznych na zapewnienie właściwego klimatu akustycznego w pomieszczeniach budynku została wykazana poprzez opinię biegłych sądowych na 99.913,61 zł.

Zasądzenie na rzecz powodów kosztów rewitalizacji akustycznej budynku może nastąpić bez względu na to, czy powodowie takie koszty ponieśli czy też nie. Sama wykładnia językowa art. 136 ust. 3 u.p.o.ś. nie prowadzi do wniosku, że tylko w przypadku poniesienia przedmiotowych nakładów można żądać ich zwrotu. Ustawodawca użył określenia „także koszty poniesione”, co mogłoby wskazywać na koszty już wydatkowane w celu wypełnienia wymagań technicznych. Jednak odwołanie do art. 129 ust. 2 oraz słowo „także” wskazują, że jest to tylko jedna ze szkód, które podlegają naprawieniu na podstawie art. 129 ust. 2. Przy dokonaniu wykładni wskazanego przepisu należy zwrócić uwagę, że celem uregulowań art. 129 i 136 u.p.o.ś. jest ułatwienie osobom poszkodowanym w wyniku wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania dochodzenia roszczeń odszkodowawczych. Należy zatem przyjąć, że wskazanie na koszty poniesione w celu spełnienia wymagań technicznych przez istniejące budynki miało wyeliminować spory co do objęcia tych kosztów obowiązkiem naprawienia szkody. Jako element szkody uznano „także szkody poniesione”, a nie „wyłącznie koszty już poniesione”, przepisu art. 136 ust. 3 u.p.o.ś. nie można traktować jako zawężającego zakres odszkodowania wskazany w art. 129 ust. 2 cytowanej ustawy.

Niesłuszny okazał się nadto zarzut nieuwzględnienia zjawiska tzw. rekurencji odszkodowania. Po krótko zdaniem apelującego, spadek wartości nieruchomości zawiera już w sobie ewentualne koszty adaptacji akustycznej budynku. W konsekwencji, uwzględnienie odszkodowania z tytułu nakładów koniecznych w kwocie odszkodowania z tytułu spadku wartości nieruchomości (prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego Poznań Grunwald i J. w P. z 13 lipca 2017 roku w sprawie IX C 3141/15) jest konieczne, aby przeciwdziałać bezpodstawnemu (bo podwójnemu wzbogaceniu się powódki z tego samego tytułu).

Przedstawione przez skarżącego stanowisko wiąże się w istocie z zarzutem z pkt 1.3. apelacji. Apelująca neguje jakoby przepisy art. 129 ust. 2 w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. określały dwie odrębne szkody.

W uzasadnieniu zarzutu apelująca sama jednak odpowiada na podnoszone wątpliwości. Wskazuje bowiem, że 136 ust. 3 p.o.ś. przewiduje dodatkową przesłankę odpowiedzialności. Dodatkową, to znaczy powstałą obok tej, o jakiej mowa w art. 129 ust. 2.

Skarżąca pomija przykładowo, że zapewnienie właściwego klimatu akustycznego w budynku położonym w strefie ograniczonego użytkowania poprzez jego rewitalizację, nie niweluje szkód spowodowanych przez hałas. Istotnym jest to, że zabudowa wokół lotniska to zabudowa w przeważającej mierze domów jednorodzinnych z przydomowymi ogródkami. Niezależnie od poczynionych nakładów akustycznych na budynki, ich właściciele nie są w stanie żadnymi środkami uchronić się przed hałasem na zewnątrz nieruchomości który ogranicza możliwość korzystania właśnie z przydomowego ogrodu.

Reasumując, Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że w sprawie zaistniały przesłanki przesadzające o odpowiedzialności apelującego portu lotniczego.

Sąd II instancji częściowo przychylił się do stanowiska apelującej w kwestii terminu początkowego od jakiego ustalić należało należności odsetkowe.

Powołane w apelacji orzeczenia potwierdzają w istocie niejednokrotnie wyrażane w orzecznictwie stanowisko, że w świetle art.481 § 1 k.c., art.455 k.c. i art. 363 § 2 k.c. kwestia stanu opóźnienia się dłużnika w spełnieniu świadczenia pieniężnego i w konsekwencji zasądzenia odsetek za czas opóźnienia zależy od konkretnych okoliczności faktycznych sprawy.

Zauważyć należy, że w wyroku z dnia 8 listopada 2016 roku w sprawie III CSK 342/15 Sąd Najwyższy wskazał jedynie, że w wypadku, kiedy przedmiotem sporu jest świadczenie pieniężne należne wierzycielowi, w tym także świadczenie odszkodowawcze dochodzone na podstawie art.129 ust.2 i 4 oraz art.136 ust.1 i 3 p.o.ś., zasadą pozostaje, że termin płatności świadczenia - w zakresie kwot w nim żądanych i uznanych ostatecznie za uzasadnione – wyznacza wezwanie dłużnika do zapłaty. Jednocześnie w uzasadnieniu tego stanowiska Sąd Najwyższy odwołał się także do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2010 roku w sprawie III CSK 308/09, w którym wskazano, że konstrukcja roszczenia odsetkowego za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego z art.481 k.c. oparta jest na założeniu, że w chwili powstania obowiązku świadczenia dłużnik wiedział nie tylko o obowiązku świadczenia na rzecz wierzyciela, ale także znał wysokość świadczenia, które ma spełnić, a co najmniej (jak np. w wypadkach świadczeń przyznawanych na podstawie art.445 § 1 k.c., których wysokość jest w pewnym stopniu oceniana) miał dostęp do informacji o okolicznościach umożliwiających mu oszacowanie typowego w takich przypadkach świadczenia kompensacyjnego. Analogiczny pogląd został wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2010 roku w sprawie II CSK 635/10, w którym wskazano, że nie zawsze wymagalność roszczenia jest równoznaczna ze stanem opóźnienia dłużnika, gdyż o opóźnieniu tym można mówić wtedy, gdy dłużnik nie spełnia świadczenia niespornego co do zasady i wysokości, niezwłocznie po wezwaniu wierzyciela. Podobnie, Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 lutego 2010 roku w sprawie V CSK 269/09 wskazał, że stan opóźnienia dłużnika w spełnieniu świadczenia pieniężnego zachodzi wówczas gdy z czynności prawnej lub innego zdarzenia prawnego wynika zarówno obowiązek jak i wysokość świadczenia pieniężnego dłużnika. Nie jest tak wtedy, gdy wysokość świadczenia pieniężnego, które ma spełnić dłużnik, jest określana arbitralnie przez Sąd przy uwzględnieniu np. cen obowiązujących w dacie wyrokowania.

W przedstawionym na początku wyroku z dnia 8 listopada 2016 roku Sąd Najwyższy podzielił wprost ten kierunek wykładni art.481 § 1 k.c. w zw. z art.445 § 1 k.c. uznając go za racjonalny i uwzględniający także interes dłużnika, który powinien mieć zapewnioną możliwość zweryfikowania zasadności kierowanych do niego żądań.

W rozpatrywanej sprawie powodowie dochodzili odszkodowania z tytułu rewitalizacji akustycznej budynku. Mimo, że świadczenie odszkodowawcze ma charakter świadczenia pieniężnego wykazuje pewne specyficzne cechy w stosunku do świadczeń pieniężnych w ścisłym znaczeniu tj. gdy przedmiotem zobowiązania od chwili powstania jest suma pieniężna ściśle określona co do swej wysokości. W przypadku rozpatrywanego odszkodowania, z wezwaniem do zapłaty można łączyć stan opóźnienia tylko wtedy, gdyby zawierało ono informacje umożliwiające dłużnikowi oszacowanie szkody i rzeczowe odniesienie się do żądanej kwoty. Zgłoszenia właścicieli nieruchomości nie nadawały się do generalizowania i ujednociania przez pozwanego wysokości odszkodowania tylko z tej przyczyny, że znajdowały się one w strefie wewnętrznej albo zewnętrznej o.o.u. W obszarze ograniczonego użytkowania położone są bowiem nieruchomości o różnej powierzchni, zabudowane i niezabudowane, a jeżeli zabudowane to różnymi tak co do powierzchni jak i charakteru budynkami: wolnostojącymi, w zabudowie bliźniaczej, jednokondygnacyjnymi lub dwu i wielokondygnacyjnymi, wykorzystywanymi do celów wyłącznie mieszkalnych albo gospodarczych czy w części do celów mieszkalnych i gospodarczych, budynki o odmiennej ilości i rodzaju okien czy innych elementów mogących mieć znaczenie dla klimatu akustycznego wewnątrz budynku.

W każdym przypadku żądanie właścicieli odnosiło się do nieruchomości o indywidualnych cechach. Nie jest zaś rzeczą dłużnika poszukiwanie za wierzyciela przyczyn, dla których żądana jest od niego kwota w takiej a nie innej wysokości.

W praktyce orzecniczej Sądu Apelacyjnego w analogicznych sprawach niejednokrotnie właściciele nieruchomości podawali w wezwaniu wyczerpujące informacje, czasami nawet poparte prywatnymi opiniami, na uzasadnienie wysokości żądania. W takich przypadkach nie było przeszkód do stosowania zasady, że termin płatności wyznacza wezwanie dłużnika do zapłaty, szczególnie w odniesieniu do nakładów akustycznych. (art.481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c.).

W przedsądowym wezwaniu do zapłaty powodowie zażądali aż 150.000 zł. tytułem odszkodowania na nakłady konieczne na wygłuszenie domu.

Wskazywana przez powodów wysokość odszkodowania nie została w żaden sposób uzasadniona, była całkowicie dowolna.

Za również dowolną uznać należało kwotę określającą żądanie zawarte w pozwie z powyższe tytułu, tj. 20.000 zł. Powodowie wnieśli przy tym o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego na okoliczność wartości nakładów koniecznych.

Brak jakichkolwiek konkretów uniemożliwił pozwanej na samodzielne miarodajne oszacowanie szkody. W tym stanie rzeczy nie było podstaw do uznania, że już na skutek wezwania pozwana popadła w opóźnienie. Nie wynikała z niego w sposób dający się zweryfikować przez dłużnika wysokość odszkodowania. Wszystkie informacje konieczne do ustalenia tej wysokości zostały zgromadzone dopiero przez biegłych sądowych.

Wszystko to w ocenie Sądu Apelacyjnego wykluczało przyjęcie, że pozwany popadł w opóźnienie w zapłacie świadczenia od zgłoszenia roszczenia.

Niewątpliwie ustalenie wysokości odszkodowania nastąpiło dopiero w procesie co odpowiada dyspozycji z art.363 § 2 k.c. Przepis ten pozwala na ustalenie wysokości odszkodowania także według cen obowiązujących w innej chwili niż data ustalenia jego wysokości (chwile wyrokowania). Zdaniem Sądu Apelacyjnego, w sprawie zachodziły szczególne okoliczności wymagające przyjęcie za podstawę ceny przyjęte w opinii biegłego sądowego według daty ich sporządzenia.

Po sporządzeniu opinii odpadły przyczyny uniemożliwiające pozwanemu wykonanie zobowiązania co do 20.000 zł. – znane stały się wszystkie właściwości konkretnej nieruchomości i wynikająca z nich wysokość samego świadczenia pieniężnego. W powiazaniu z wcześniej otrzymanym wezwaniem, 10 dni po doręczeniu opinii biegłe Z. B. dłużnik stał się zobowiązany do zapłaty ustalonej kwoty, a nie czyniąc zadość temu obowiązkowi popadł w opóźnienie z rozumieniu art.481 § 1 k.c. Tym bardziej tylko, że wyrok miał charakter deklaratoryjny a nie konstytutywny.

Oświadczenie powodów o rozszerzeniu powództwa dotarło do pozwanego podczas rozprawy 17 października 2018 roku. Od tej daty Sąd Apelacyjny zasądził odsetki od roszczenia ponad 20.000 zł., tj. od 79.913,61 zł.

Podkreślić należy, że wobec stabilizacji zjawisk inflacyjnych, odsetki pełnią obecnie rolę odszkodowawczą – dyscyplinującą, wyrażającą się w założeniu, że nieterminowa zapłata odszkodowania pozbawia dłużnika należnego świadczenia i płynących z dysponowania nim korzyści i uszczerbek ten powinien zostać wyrównany przez zapłatę odsetek za opóźnienie (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 12 lipca 2000 roku w sprawie V CKN 1114/00).

Wobec powyższego, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w pkt 1 o tyle tylko, że początkowy termin ustawowych odsetek za opóźnienie ustalił od 20.000 zł. od 17 czerwca 2018 roku do dnia zapłaty (ppkt a), a od 79.913,61 zł. od 17 października 2018 roku do dnia zapłaty (ppkt b), a w pozostałym zakresie roszczenie o odsetki oddalił. Apelacja w pozostałej części na podstawie art. 385 k.p.c. jako bezzasadna podlegała oddaleniu (pkt II).

Stroną wygrywającą sprawę są powodowie bowiem zmiana wyroku nastąpiła w nieznacznym zakresie. Należne im koszty z tytułu zastępstwa procesowego ustalono na podstawie § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych, o czym orzeczono na w pkt III.

Mikołaj Tomaszewski Jerzy Geisler Ryszard Marchwicki

--	--	--